İSRAF

Bizlere Bahşedilen Nimetler:

- اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِى السَّموَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً

- ***Allah'ın, göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi?***[1]

[1] Lokman, 31/20.

- وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

- ***”Ve size istedikleriniz şeylerin hepsinden vermiştir ve eğer Allah'ın nîmetini sayacak olsanız sayıp bitiremezsiniz. Şüphe yok ki insan elbette çok zalîmdir, çok nankördür.”[2]***

[2] İbrahim, 14/34.

Nimetlerden Hesaba Çekileceğiz:

- "Rasulullah buyurdular ki:
- لَا يَزُولُ قَدَمَا عِبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنْ عُمُرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ مَا عَمِلَ بِهِ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اِكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ
- *Kıyamet günü, dört şeyden sual edilmedikçe, kulun ayakları [Rabbinin huzurundan] ayrılamaz: Ömrünü nerede harcadığından, Ne amelde bulunduğundan, Malını nerede kazandığından ve nereye harcadığından, Vücudunu nerede yıprattığından.*[3]

[3] Tirmizi.

İsraf

- «İsraf» sözlükte; aşırı gitmek, haddi aşmak, malı-mülkü saçıp savurmak anlamlarına gelir.

- "Malı israf etmek", onu yerli yerinde harcamamak faydasız yere harcamak, gerektiğinden çok harcamak anlamına geldiği gibi, Allah'ın uygun görmediği yerlere harcamak anlamına da gelir.

- İhtiyacı gidermeyen, güzel olmayan, yararsız, boş yere ve gayri meşru harcamalar, ihtiyacın ötesinde, hakkı olmayanlara nimetlerin aktarılması birer israftır.

Tüketim Toplumu

- Tasarrufun bir erdem sayıldığı 19. asrın aksine günümüzde tüketim öne çıkmaktadır. Çağdaş kapitalist sistemde üretim tüketimi yönlendirir. Aşırı derecedeki ambalajlama, pazarlama, reklam ve moda faaliyetleriyle insanlardaki tüketim dürtüleri devamlı kamçılanır.

İsrafın Kötülüğü:

- ...وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

- ***Yiyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah, israf edenleri sevmez.***[4]

******

- وَالَّذِينَ اِذَا اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا

- ***“Rahman’ın kulları, harcadıkları zaman ne savurganlık ederler ne de cimrilik, bu ikisi arasında orta bir yolu tutarlar”***[5]

---

[4] Araf, 7/31.

- وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا اِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا اِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

- ***"Akrabaya, yoksula ve yolda kalmış yolcuya haklarını ver, fakat saçıp savurma. Çünkü saçıp savuranlar şeytanın kardeşleridir. Şeytan ise Rabbine karsı çok nankörlük etmiştir."[6]***

[5] Furkan, 25/67.
[6] İsra, 17/26-27.

- وَلاَ تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا
- ***“Elini boynuna bağlı tutma (cimrilik yapma). Onu, büsbütün de açıp-saçma (İsraf da yapma), sonra kınanır, kaybettiklerinin hasretini çeker durursun.”***[7]

******

- Rasulullah buyurdu ki;
- كُلُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبَسُوا فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ
- *Yiyiniz, tasadduk ediniz, giyiniz. Fakat bunları yaparken israfa ve tekebbüre kaçmayınız.*[8]

---

[7] İsra, 17/29.
[8] Nesai.

Bolluk Anında Dahi İsraftan Kaçınmak

- Bir defasında Hz. Peygamber Sa’d’a uğradı. Rasûlullah onun abdest alırken suyu aşırı kullandığını görünce şöyle dedi;
- مَا هذَا السَّرَفُ
- "*Bu israf nedir*"? Sa’d şaşırarak;
- أَفِي الْوُضُوءِ إِسْرَافٌ؟
- "Abdestte de israf olur mu?" dediğinde Hz. Peygamber şöyle cevap verdi;
- نَعَمْ وَإِنْ كُنْتَ عَلَى نَهَرٍ جَارٍ
- “*Evet, hatta akmakta olan bir nehirde abdest alsan bile*”[9]

---

[9] İbn Mace, İbn Hanbel.

Bir Şiir

Mecbur eden mezalime erkan-ı devleti
İsraf-ı bî lüzum ve sefahet değil midir?
Erbab-ı zevi'l-basaire her seng-i makber
Mir'ât-ı saf, çehre-i ibret değil midir?

Devlet adamlarını birçok haksızlıklara mecbur kılan
Gereksiz israf ve sefahete düşkünlük değil midir?
Basiret sahibi insanlara her mezar taşı
Temiz, saf bir ayna, ibret verici bir yüz değil midir?

Bazı İsraf Örnekleri

- Özellikle düğünlerde; nasıl olsa ömürde bir gün veya bir gece anlayışıyla çok büyük israflar yapılmaktadır. "Çocuğum bir daha mı evlenecek", "böyle bir günü insan ömründe bir defa yaşar" gibi ifadelerle kendisine savunma mekanizması hazırlayan kişiler böyle günlerde Allah ve Rasulünün yasakladığı israfı meşru ve mübah göstermeye çalışmakta ve büyük bir vebali yüklenmektedirler.

- Düğünlerde kırılan tabaklar, yakılan masalar, yerlere atılan peçeteler, havalara saçılan dolarlar, paralar, tüketilen alkollü içkiler ve dahası israfın örneklerindendir.

- Cenaze merasimlerinde ve mezarlıklarda yapılan israf ise işin başka bir boyutunu gözler önüne sermektedir. Bir mezarın süslemesine, mermerine İslam'ın hoş görmediği, tasvip etmediği şekilde harcanan

paralar fakirlikten kıvranan kaç aileye çorba, kaç hastaya ilaç, maddi imkansızlıktan okuyamayan kaç öğrenciye kitap-defter, burs olur? İşte bu anlamda israf hem fertte hem de ihtiyaç içindeki toplumda büyük yaralar açmaktadır.

Yeme-İçmede İsraf

- Varlığımız ve iş yapma gücümüzün devamı için gerekli gıdaları almak insanî olduğu kadar dinî bir görevdir. İnsan bu görevi yerine getirirken yeteri kadar gıdayı almak mecburiyetindedir. Yüce Dinimiz, ihtiyacımız olan gıdayı azaltıp iş gücümüzü kaybetmeyi tasvip etmediği gibi, gereğinden fazla yiyip içmeyi de yasaklamıştır.

- İnsan karnını tıka basa, ölçüsüzce doldurmayacak, ama güç ve takatten düşecek derecede de aç durmayacaktır.

- Tübitak'ın araştırmasına göre meyve ve sebzelerde işleme, taşıma ve depolamadaki hatalardan dolayı %30 oranında zayiat olmaktadır.

- Rasulullah buyurdu ki:

- **مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وِعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ، بِحَسَبِ ابْنِ آدَمَ لُقَيْمَاتٌ يُقْمِنَ صَلْبَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ فَاعِلاً، فَثُلُثٌ لِطَعَامِهِ، وَثُلُثٌ لِشَرَابِهِ، وَثُلُثٌ لِنَفَسِهِ**

- "*Ademoğlu, karnından daha şerli bir kap doldurmamıştır. İnsana belini doğrultacak birkaç lokma yeter. Yemek yediği zaman, midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içmeğe, üçte birini de nefes almaya ayırsın*."[10]

---

[10] Tirmizi, İbn Mace.

- Rasulullah buyurdu ki:

- إِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةُ أَحَدِكُمْ فَلْيُمِطْ عَنْهَا الْأَذَى وَلْيَأْكُلْهَا، وَلَا يَدَعْهَا لِلشَّيْطَانِ

- *“Birinizin elindeki lokma yere düşerse ondaki toz toprağı giderip yesin ve onu şeytana bırakmasın”*[11]

---

[11] Müslim.

Ekmek İsrafı

- Rasulullah buyurdular ki:

- أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَهُ فَمَنْ أَكْرَمَ الْخُبْزَ أَكْرَمَهُ اللهُ

- *"Ekmeğe saygı gösterin. Zira Allah, ekmeği hürmete değer kılmıştır. Kim ekmeğe saygı gösterirse Allah da ona ihsanda bulunur."*[12]

---

[12] Taberani, C. Sağir.

- Rasulullah buyurdu ki:

- أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّهُ مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ والْأَرْضِ مَنْ أَكَلَ مَا سَقَطَ مِنَ السُّفْرَةِ غُفِرَ لَهُ

- *"Ekmeğe hürmet ediniz zira ekmek göğün ve yerin bereketidir. Sofradan düşen kırıntıları alıp yiyen kişiyi Allah mağfiret eder"*[13]

---

[13] Taberani, C. Sağir.

Ekmekte Tasarruf Yöntemleri:

- İhtiyaçtan fazla ekmek alınmamalıdır.
- Ekmek poşette, saklanmalı, uzun süreli muhafaza için buzdolabında ve poşette saklanmalıdır.
- Mümkün olduğunca küçük gramajlı ekmek alınmalıdır.
- Ekmek dilimlenerek tüketilmelidir.
- Bayat ekmekler başka bir tatlı veya yemek yapımında kullanılmalıdır.
- Raf ömrü uzun, kaliteli ekmek üretimi yaygınlaştırılmalıdır.
- Soğumuş ekmek, bayatlamış ekmek demek değildir.

Dünya Genelinde Yiyecek İsrafı

- Yılda yaklaşık 10 milyon insanın açlık ve yetersiz beslenmeden öldüğü tahmin edilirken, yaklaşık 1 milyar insan açlık çekiyor, dünya çapında 1,3 milyar ton yiyecek, çöpe atılıyor. Gelişmiş ülkelerde çöpe atılan gıdaların yüzde 40'ı, aslında yenebilecek durumda.

- Dünya Gıda Örgütünün verilerine göre, çöpe giden miktar, küresel olarak üretilen gıdaların üçte birini oluşturuyor.

- Merkezi Washington'da bulunan Worldwatch Enstitüsünün yaptığı araştırmaya göre, gelişmiş ülkelerde ziyan olan yiyeceklerin yüzde 40'ını, aslında tüketilebilecek ürünler oluşturuyor. Ancak bu ürünler, son kullanma tarihi geçtiği veya süpermarketlerin depolarında yer olmadığı için atılıyor. Ayrıca binlerce ton gıda, sadece görsel nedenlerden ötürü ziyan oluyor. Örneğin ABD'de çiftçiler,

yetiştirdikleri kavunun yüzde 20'sini, üzerinde çizik olduğu veya tam yuvarlak olmadığı için çöpe atıyor.

- Gelişmiş ülkeler bu gibi nedenlerle yılda yaklaşık 220 milyon ton yenebilir ürünü heba ediyor ki bu miktar neredeyse Sahra Altı Afrika ülkelerinin yıllık toplam gıda üretimine denk geliyor. Gelişmekte olan ülkelerde yiyeceklerin ziyan olmasının nedenleri ise daha farklıdır. Fakir ülkelerde, taşımacılık ve depolama alanındaki yetersizlikler nedeniyle hasadın yüzde 40'ı tarladan tüketiciye ulaştırılmaya çalışırken ziyan oluyor. Ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi sırasında da kayıplar oluyor.

- Gelişmekte olan ülkelerde yılda 150 milyon ton buğday heba oluyor. Bu kayıp, tüm fakir ülkelerdeki açlığı ortadan kaldırabilecek buğday miktarının altı katını oluşturuyor.

Su İsrafı:

- Su ikame edilemeyen, canlılar için en önemli doğal kaynaktır. Özellikle son 20 yıl içinde, artan dünya nüfusu ve bunun sonucu artan su talebi, küresel bir su krizini gündeme getirmiştir. Dünya nüfusu 19. yüzyıla oranla üç kat artmasına rağmen, su kaynaklarının kullanımının altı kat arttığı belirlenmiştir.

- Türkiye dünyanın en hızlı nehirlerinden birkaçına sahip olsa da, su rezervleri bakımından alt sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de su kaynaklarının verimli kullanımındaki politikaların yanlışlığı, geleceğe ilişkin tehditleri ciddi boyutlara ulaştırmaktadır.

- Bir insanın biyolojik ve yaşamsal asgari su tüketimi 25 lt. dir. Ancak çağdaş yaşamın bir günlük ortalama su tüketim standardı 150 lt. olarak

kabul edilmektedir. Dünya ülkelerinde değişken olan bu miktar, Türkiye’de ise kişi başına günlük 111 lt. dir.

- Bir ülkenin su zengini sayılması için kişi başına yıllık 8000–10000 m^3 su düşmesi gerekir. Türkiye 1430 m^3 kişi başına kullanılabilir su miktarı ile su zengini bir ülke değildir. Yine DSİ verilerine göre, 2030 yılında 80 milyon nüfusa ulaşacak Türkiye’nin kişi başına 1100 m^3 kullanılabilir su miktarı ile su sıkıntısı çeken bir ülke konumuna gelecektir. Buna göre 2050 ya da 2100 yılında Türkiye’yi çok ciddi bir su krizi mücadelesi beklemektedir. Bu tehlikeyi en aza indirmek için, su kaynaklarımız çok dikkatli yönetilmelidir.

Su Tasarruf Yöntemleri:

- Bulaşık ve çamaşır makineleri tam dolu çalıştırılmalıdır.
- Mutfak musluklarının bakımını yapmak suretiyle 6 m^3 tasarruf sağlamak mümkündür.
- Sebze ve meyve yıkamada kullanılan sular, çiçek, bahçe sulamada, tuvalet, merdiven, kapı önü temizliğinde kullanılmalıdır.
- Bulaşıkta petrol türevi yerine doğal temizlik malzemeleri kullanılarak, az su ile durulama sağlanmalıdır.
- Küçük çocukların musluk kullanımını denetlenmelidir.
- Duş alırken akış debisi düşük başlıklar (elduşu) kullanılması, %50 oranında tasarruf sağlayacaktır.
- Duş almak ya da sürekli akan suyun altında yıkanmak yerine kurna/kova, tas kullanarak banyo yapılmalıdır.

- Klozet rezervuarlarının su depolama ayarları en az seviyeye ayarlanmalıdır. Rezervuarlarda su kaçağının önlenmesi günde 70 lt. tasarruf sağlayacaktır.
- Küçük ebatlı ve az miktardaki kolay çamaşırlar elle yıkanmalıdır.
- Diş fırçalarken, su açık tutulmamalıdır. Böylelikle 15 lt, fırçalama işi bir bardak su ile yapılırsa, 25 lt. su tasarrufu mümkündür.
- Traş olurken ve yüz temizliğinde musluğun kapalı tutulması halinde, tasarruf miktarı günde 35 lt. olacaktır.
- Tuvalet kâğıdı, peçete, sigara izmariti gibi atıklar, klozet ve tuvaletlere atılmamalıdır. Bu durumda gider sağlamak için daha fazla su kullanmak, tıkanmalara sebep olmak, pis su sistemlerinin tıkanıklarının giderilmesindeki ağır maliyetleri karşılamak zorunda kalınmaktadır.
- Konuttan uzun süreli ayrılmalarda, su vanası kapatılmalıdır.
- Çeşmeden akan suyun soğumasını sağlayarak içmek yerine buzdolabında sürekli soğuk su bulundurulmalı ve buz kullanılmalıdır.
- Araba yıkamada hortum yerine, kova-sünger kullanılmalıdır.

Giyim-Kuşamda İsraf

- Kişilerin giyim-kuşamları malî imkanlarıyla da ilintilidir. Hz. Peygamber varlıklı kimsenin, gurur ve gösterişten uzak kalmak koşuluyla kendisine verilen nimetlerin belirtisini üzerinde hissettirmesinin Allah'ın hoşuna gideceğine işaret etmiştir. Ayrıca huzuruna pejmürde kıyafetle gelen varlıklı birini şöyle uyarmıştır:

- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُرَى أَثَرُ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ.

- "*Allah, kulunun üzerinde nimetin görülmesinden hoşnutluk duyar.*"[14]

[14] Tirmizi.

- Varlığı yerinde olan kişinin temiz ve güzel giyinmesi, sahip olduğu nimetin kadrini yerine getirmesidir. Fakat güzel giyineceğim derken lüks ve gösteriş yönünden israfa kaçmamalı, henüz giyilebilecek elbiseleri, modası geçti düşüncesiyle zayi etmemelidir.

- Üzülerek ifade edelim ki, suni bir olgu olan moda anlayışı, günümüzde insanların israfa yönelmesinde baş etkenlerden birisini teşkil etmektedir. Henüz rengi dahi solmamış, bir iki defa giyilen elbiselerin düşüncesizce zayi edilmesi, israf dışında hangi kavram ile açıklanabilir?

Zaman İsrafı

- Rasulullah buyurdu ki;

- نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: اَلصِّحَةُ وَالْفَرَاغُ

- "*İki nimet vardır ki insanların çoğu bunların değerinden habersizdirler. Bunlar sağlık ve boş zamandır.*"[15]

[15] Buhari.

- Rasulullah buyurdu ki:

- لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلاَهُ وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ

- *Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından ve bildiklerini yaşayıp yaşamadığından sorguya çekilmedikçe bulunduğu yerden kıpırdayamaz.*[16]

[16] Tirmizi.

- Ege Üniversitesi İİBF'nin araştırmasına göre Türkiye'de 500 milyon işgünü kahvelerde israf olmaktadır. Bu rakam Türkiye'nin en büyük 500 firmasının yıllık iş gücüne eşittir.

- Türkiye günde 4 saat TV seyretme ortalamasıyla ABD ile birlikte ilk sırayı almaktadır.

- Kitap okuma oranında ise bir Japon yılda 25 kitap okurken 6 Türk ancak bir kitap okumaktadır. (MEB 2004 raporu)

Doğal Kaynakların İsrafı

- Yüce Allah, kainattaki her şeyi insanın hizmetine sunmuştur. O, evrendeki hiçbir şeyi boşa yaratmamıştır. Yaratılan her şey, denge temeline oturtulmuştur.

- وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ

- ***Göğü Allah yükseltti ve mîzanı (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın"***[17]

[17] Rahman, 55/7-8.

- Bozulan denge sonucunda da insanlık alemi, başta sağlık olmak üzere çeşitli problemlere muhatap olmaktadır. Kâinattaki dengenin bozulmasında insanların eylemleri önemli yer tutmaktadır.

- **ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ**

- ***"İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de, (tuttukları kötü yoldan) dönerler."[18]***

[18] Rum, 30/41.

Elektrik Tasarruf Yöntemleri:

- Elektrik ocaklarında kullanılan tencere çapının ocak çapından büyük olması, % 30 oranında enerji tasarrufu sağlar.
- Özellikle yemek ısıtmada mikrodalga fırın kullanmak, % 60-65 oranında enerji tasarrufu sağlar.
- Ocaklarda tabanı düz tencere ve tava kullanılması, pişirme alanı artışı ile enerji tasarrufu sağlar.
- Fırınlarda pişirme işlemini seramik ve cam tencerelerle yapmak tasarruf sağlar.
- Tencere ve tavaları uygun kapaklarla iyi kapatarak, % 60 oranında buhar enerjisinden yararlanmak mümkündür
- Sebze ve patates haşlamada az su kullanıp, düdüklü tencerelerin tercih edilmesi, % 50-70 oranında tasarruf sağlar.
- Pişirme esnasında tenceren kontrol amacı ile sık sık açılmamalıdır.

- Pişme işlemi bitmeden önce ocağın kapatılarak, son birkaç dakika için enerji kullanmadan pişme sürecini devam ettirmek mümkündür.
- İlk baştaki güçlü pişirme ateşi sonradan kısılarak azaltılmalıdır.
- Küçük tepsileri büyük fırınlarda pişirmek enerji kaybını arttırır.
- Fırının pişme süresinden önce kapatılması halinde 5-10 dakikalık tasarruf sağlamak mümkündür.
- Yumurtalar, tencerede değil, yumurta pişiricilerde haşlanmalıdır.
- Mikrodalga fırının iç yüzeyi temiz tutulmalıdır.
- Pişirilecek malzemeler hazır tutulmalı, tenceredeki su kaynadığında ocak kısılmalıdır.
- Çok büyük kaplardaki pişirme işlemi gazlı ocaklarla, az miktar ve küçük kaplardaki pişirme işlemi de elektrikli ocaklarla yapılmalıdır.
- Mümkün olabildiğince az miktarda yemek pişirmemek gereklidir. Yemek ısıtmak, yeni yemek pişirmekten az enerji harcar.
- Bulaşık ve çamaşır makineleri tam dolu olarak çalıştırılmalıdır.

- Klimaların bakım ve temizliğine dikkat edilmesi, 10 yaşından sonra bu cihazın değiştirilmesi % 40 oranında tasarruf sağlar.
- Gece/gündüz kullanılmayan alanlar soğutulmamalıdır.
- Buzdolabı, ısı yayan aletlerden ve ısı kaynaklarından uzak tutulmalıdır.
- Buzdolabının duvara uzaklığı 10 cm. den az olmamalıdır.
- Buzdolabının kapı contası ve izolâsyonunun sağlam olmasını sağlanmalıdır.
- Buzdolabının arkasındaki tel paneli (radyatör) sık sık temizlenmelidir.
- Buzdolabının kapısı açık tutulmamalı, içindekilerin düzenli olarak yerleştirilmesiyle kullanımı kolaylaştırılmalı, buzları eritilmelidir.
- Buzdolabı soğuk ve havalandırılabilen alanlarda bulundurulmalıdır.
- Uzun süreli konuttan ayrılmalarda en düşük soğutma seviyesi tercih edilmelidir.
- Buzdolabının içine konulan tüm gıda maddeleri kapalı kaplarda bulundurulmalıdır.
- Banyo ve tuvaletlerin gün ışığı ile aydınlatılması tercih edilmelidir.

- Merdiven otomatiklerinde sensorlu sistemler kullanılmalıdır.
- Elektrikli araçlar stand-by konumunda bırakılmamalıdır.
- TV. ve radyolar sürekli açık tutulmamalı, seyredilecek programlar dışında kapatılarak, hem zaman, hem de enerji israfı engellenmelidir.
- Terk edilen mahallin lambası, kısa bir süre sonra dönülecek olsa bile kapatılmalıdır.
- Aydınlanmada tasarruf ampulleri tercih edilmelidir.
- Ütülenecek giyecekler biriktirilerek ütülenmelidir.
- Az miktar suyun ısıtılması için su ısıtıcılar tercih edilmelidir.

Doğalgaz Tasarruf Yöntemleri:

- Doğalgazlı ve gazlı ocaklarda verimi yüksek olanlar tercih edilmelidir.
- Camlarda ısıcam (çift cam) sistemi kullanılmalıdır. Böylelikle kışın ısı kaybında % 40-50, yazın ısı izolasyonunda ise %15 oranında tasarruf sağlamak mümkündür.
- Kuru havada soğuk daha çok hissedilir. Bu nedenle kışın odalar nemlendirilmelidir.
- Geceleri ve konuttan uzun süreli ayrılmalarda sıcaklık ayarı düşürülmelidir.
- Radyatörlerin üzeri, önü kapatılmamalıdır. Radyatör arkasındaki duvara folyolu levhalar konulmalıdır. Böylelikle %15 oranında yakıt tasarrufu sağlamak mümkündür.
- Pencere ve kapı izolâsyonu, %15 oranında tasarruf demektir.
- Kalın ve pencereyi tamamen kapatan perdeler kullanılmalıdır.

- Kışın oda havalandırması, tam açık pencerelerle kısa süre için yapılmalıdır.
- Gece/gündüz kullanılmayan alanlar ısıtılmamalı, kapılar kapalı tutulmalıdır.
- Zaman ayarlı termostat kullanılmalıdır. Termostatlar kapı, pencere ve ısı veren aletlerin uzağına monte edilmelidir. Konuttan bir günden fazla ayrılınması halinde termostat kapatılmalıdır.
- Termostat 19-20 °C ye ayarlanmalıdır. Bunun üzerindeki her 1 °C, % 6 daha fazla doğalgaz tüketimidir.
- Binanın çatı, duvar ve pencere izolasyonunun tam olması halinde; çatı yalıtımında % 20, dış duvar yalıtımında % 15, pencere kapı yalıtımında % 15, sızdırmazlık önlemleriyle % 10 oranında enerji tasarrufu sağlanır. Bu türden ısı yalıtımı inşaat maliyetini en fazla %3 arttırırken, yıllık yakıt tüketimi ise %50 azalmaktadır.
- Doğalgaz sobasının filtreleri ayda bir kez temizlenmeli ya da değiştirilmelidir.

- Mümkünse evin etrafını yeşillendirilmelidir.
- Kullanılmayan baca delikleri kapatılmalıdır.
- Doğalgazlı ısınma aracı alımında verimi yüksek olanları tercih edilmelidir.
- Bacalı doğalgaz cihazları dolap içerisine yerleştirilmemelidir. Bu durum cihazın ortamdan hava almasını engeller ve verimini düşürür.
- Doğalgaz tesisatları korunmalı ve kontrol edilmelidir. Kaçaklara karşı dikkatli olunmalıdır.
- Apartman kapıları kapalı tutulmalıdır.
- Doğalgazın yabancı kaynaklı, yabancı para birimi ile satın alınan ve ana vanası yabancıların elinde olan bir enerji kaynağı olduğunu unutulmamalıdır.

Kâğıt İsrafı:

- 1 ton kâğıt 17 ağaç, 17 ağaç 70 m2 orman demektir. 1 ton kâğıt için;2,33 m^3 kabuksuz odun (verim % 98), 4.100 khw elektrik enerjisi, 32.000 lt. su, 1.750 lt. fuel-oil kullanılmakta, bu durumda 270 kg. kirlilik atmosfere salınmakta ve 2,5 m^3 depolama alanı gerekmektedir. Bu veriler rafinör mekanik kâğıt hamuru için gerekli olanlardır. Kâğıt kalitesinin artması oranında imalat için gereken enerji ve yan maddeler % 50 oranında artmaktadır.

- 700 ton hurda kâğıdın tekrar işlenmesi, 10 bin ağaç demektir. Ekonomiye tekrar kazandırılan her bir ton atık kâğıt ile yılda; 8 milyon civarında ağacın kesilmesi önlenmekte, 20 milyar KHW elektrik tasarrufu ve 15 milyon ton su tasarrufu sağlanmaktadır.

İlaç İsrafı

- Türkiye ilaç israfında dünyada 2. sıradadır. Eve giren ilaçların %34'ü daha ambalajı açılmadan israf olmaktadır. Toplamda ise bu oran %46 civarındadadır.